

Världens Centrum AB

NYA TAG

Arbetslivsinriktad rehabilitering

ESF-projekt 2008-2010

Slutrapport

Författad av: Katarina Péntek Fransson

Godkänd 29/9-10

L. Leijon

EUROPEISKA UNIONEN
Europiska socialfonden

Försäkringskassan

Arbetsförmedlingen

Göteborgs
Stad

Världens Centrum AB

NYA TAG – Arbetslivsinriktad rehabilitering

Slutrapport

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
Projektets resultat	3
Problembild och bakgrund	3
Påverkan och genomslag	4
Förslag till goda lösningar	5
Syfte och mål	6
Kvantitativa resultat	6
Kvalitativa resultat	7
Avvikelse	9
Lärande	9
Arbetssätt	10
Deltagande aktörer i projektet	11
Järnställdhetsintegrering	12
Tillgänglighet för personer med funktionshinder	13
Kriterier för genomförande	13
Lärande miljöer	13
Innovativ verksamhet	14
Samverkan	14
Strategiskt påverkansarbete	14
Extern utvärdering	15
Egenutvärdering	16
Sammanfattande bedömning	17
Kontaktpersoner	17

Godkänd 29/9-10

[Signature]

NYA TAG – Arbetslivsinriktad rehabilitering

Slutrapport

Sammanfattning

Världens Centrum AB arbetar sedan 1996 med arbetsmarknaden i projekt eller på uppdrag av Arbetsförmedlingen. I början av 2000-talet samarbetade vi i ett 2-årigt projekt med stadsdelsförvaltningarnas socialtjänster i Nordost. Sedan 2003 arbetar vi med arbetslivsinriktad rehabilitering på uppdrag av Försäkringskassan, sedermera Arbetsförmedlingen. Erfarenheten av NYA TAGs målgrupper är med andra ord lång.

Vår erfarenhet var - och är - att det finns ett stort behov av arbetslivsinriktad rehabilitering och anpassad inslussning till arbetsmarknaden för människor, som länge varit borta från arbetslivet av ohälsorelaterade orsaker. Människor står sällan till arbetsmarknadens förfogande när de friskskrivs efter en längre tids sjukskrivning. De, som inte ingår i sjukförsäkringssystemet utan lyfter försörjningsstöd, har ofta inte bara en svår- eller icke-diagnostiserad sjukdomsbild utan även ytterligare problematik vad gäller familjesituation, missbruk, svag språkförståelse samt bristande kunskap om det samhälle de lever i. Allt detta utgör hinder för att kunna bli självförsörjande. Vi vet att Världens Centrum AB har mycket att erbjuda här.

Myndigheterna samverkar sedan ett antal år tillbaka kring de olika målgrupperna. Mellan Arbetsförmedling och Försäkringskassan finns ett etablerat samarbete inom den sk Handlingsplanesamverkan, där man arbetar för att få så många långtidssjukskrivna som möjligt tillbaka till arbetslivet. Kommunens socialtjänster, Primärvården, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan samarbetar inom Samordningsförbunden i Göteborg kring människor som inte har haft en SGI (sjukdomsgrundande inkomst) och därmed inte kan bli sjukskrivna. Här kan Världens Centrum AB erbjuda en kanske lite annorlunda arena för samverkan.

Då Europeiska Socialfonden erbjöd en möjlighet att samla de olika målgrupperna i ett och samma projekt, såg Världens Centrum AB det som ett intressant sätt att vidareutveckla sina erfarenheter tillsammans med Arbetsförmedlingen AMO Göteborg och Kransen, Försäkringskassans tre kontor i Göteborg samt Socialtjänsterna i Bergsjön och Kortedala som samarbetspartners och medfinansierare.

NYA TAG i huvudsak:

- Projektet riktade sig till långtidssjukskrivna och/eller långtidsarbetslösa personer med behov av arbetslivsinriktad rehabilitering.
- Projektet erbjöd anpassad inslussning på arbetsmarknaden genom yrkesvägledning, coaching, arbetsprövning och praktik.
- Projektet hade tydligt arbetsgivarperspektiv och samverkade med Mål 1-projektet FRISKA TAG, som explicit riktade sig till arbetsgivare.

NYA TAG satte fokus på tre områden, som var vägledande i projektet:

1. Deltagarens utveckling

Världens Centrum ABs filosofi vilar i övertygelsen om att en vuxen individ är fullt kapabel att ta ansvar för sitt liv och kan göra de rätta valen för sin framtid om personen i fråga får en rimlig chans att kartlägga sina möjligheter och förstå konsekvenserna av sina val. Världens Centrum hjälper individen i kartläggningen och är ett bollplank under individens process. Världens Centrum AB bidrar till en **lärande miljö** för deltagaren.

2. En tidig och återkommande arbetsgivarkontakt

För de flesta arbetsgivare är rekrytering av personal en kostsam affär. Människor som söker anställning måste kunna bidra med något arbetsgivaren är beredd att satsa pengar på. Kompetens och erfarenhet är naturligtvis avgörande, men värden som initiativtagande, närvaro, uthållighet, målmedvetenhet, ambition, generositet, samarbetsvillighet, lyhördhet är mer betydelsefulla än vad många arbetssökande inser. Samtidigt har många arbetsgivare mycket att lära varför människor blir sjuka och hur arbetslivet självt kan bidra med att hjälpa dessa människor tillbaka till ett produktivt liv. Världens Centrum AB bidrar inom detta med en **lärande miljö** för arbetsgivarna.

3. Fördjupad samverkan med samarbetspartners

Såsom det ovan har nämnts finns det redan flertalet etablerade samverkansforum för de deltagande medfinansörerna. Genom NYA TAG ville Världens Centrum AB erbjuda samarbetspartners en möjlighet att mer närgående studera det konkreta arbetet hos en av deras leverantörer och även bidra till att skapa en fördjupad dialog över myndighetsgränserna. Världens Centrum AB ville bidra med en **lärande miljö** för samarbetspartners på flera nivåer.

Det största värdet av projektet har framför allt blivit ett stort antal lärdomar kring rehabiliteringsprocessen och samarbetet kring denna. Projektet har framgångsrikt involverat nyckelpersoner inom de tre ovan nämnda fokusområdena. Vi har haft god hjälp av Helena Kästel och hennes kollegor hos Inblickut AB, som i samband med den externa utvärderingen hjälpt alla involverade att reflektera över sitt deltagande på olika sätt i NYA TAG.

Lågkonjunkturen satte sina tydliga spår även i NYA TAG, som blev mer svårmanövrerad på grund av den extra arbetsbelastning den medförde. Arbetsmarknaden försämrades och därmed även möjligheterna för våra deltagare inte bara att få anställning utan även arbetsprövnings- och praktikplatser. Majoriteten av deltagarna har dock utvecklats positivt i projektet och gått vidare på de målsättningar de har satt upp under projektdeltagandets gång. Detaljerad redovisning av de konkreta resultaten för deltagarna presenteras nedan.

Projektets resultat

Problembild och bakgrund

Det finns ett stort behov av arbetslivsinriktad rehabilitering och anpassad inslussning på arbetsmarknaden för människor, som länge varit borta från arbetslivet av ohälsorelaterade orsaker. Samtal med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Socialtjänster/Individ och Familjeomsorger i Göteborg och kranskommuner under våren 2008 underströk detta. Svenska ESF-rådets regionala analys av Västsverige visade att en av tio i arbetsför ålder (110 000 personer) hade vid den tiden sjuk- eller aktivitetsersättning (tidigare förtidspension). Dessutom fanns det människor som aldrig kommit in i sjukförsäkringssystemet - frånvaron från arbetsmarknaden var ofta ohälsorelaterad även för dessa personer.

Att få ner ohälsotalen samt att få så många som möjligt att återinträda i arbetslivet var – och är – prioriterat område. Vinsterna är höga för alla: det handlar om ökad produktion och produktivitet, ökad känsla av välmående och delaktighet samt minskade kostnader i form av bidrag, mm. Vägen tillbaka är dock i många fall komplicerad för den enskilde individen. Ju längre bort från arbetsmarknaden man befinner sig, desto svårare är det att återvända. Individen behöver stöd i att se sin friska sida, att tro att det finns en plats även för honom/henne och motivation att lägga ner arbetet att ta sig dit. Arbetsgivaren å sin sida behöver trygghet när han/

hon tar in en person med lång frånvaro från arbetsmarknaden, och många gånger även hjälp med att anpassa arbetssituationen.

Behovet av arbetslivsinriktad rehabilitering finns inte bara hos personer, som är knutna till Försäkringskassan genom sin försörjning. Behovet finns också hos personer som inte har någon sjukdomsgrundande inkomst (SGI). Dessa personer försörjs ofta genom Socialtjänstens försörjningsstöd. En tredje grupp med behov av arbetslivsinriktad rehabilitering är personer, vars arbetsförmåga redan är bedömd och som på hel- eller deltid står till arbetsmarknadens förfogande. Dessa personer försörjs av A-kassa eller aktivitetsstöd via Arbetsförmedlingen. Trots att man bedömts som "klar" för arbetsmarknaden kan det finnas ett stort behov av yrkesvägledning och anpassad inslussning.

Påverkan och genomslag

NYA TAG involverade ett stort antal människor under sin verksamhetstid.

- 123 personer rekryterades via Arbetsförmedling, Försäkringskassa och Socialtjänsten som deltagare till projektet.
- Drygt 100 arbetsgivare rekryterades att ta emot deltagare på arbetsprövning eller praktik. Kring 550 arbetsgivare tog emot NYA TAGs deltagare på studiebesök.
- Åtta arbetsförmedlingskontor deltog aktivt. Inför projektet träffade projektledningen varje kontors chef personligen och fick deras godkännande för deltagande. Cirka 50 handläggare kom via sina deltagare i direktkontakt med NYA TAG och blev inbjuden till erfarenhetsmöten och seminarier.
- Tre LFC:s (LokalFörsäkringsCenter) i Göteborg deltog aktivt i projektet. Drygt 10 handläggare från Försäkringskassan var via sina deltagare direkt involverade i NYA tag.
- Två stadsdelsförvaltningars socialtjänster, enheterna ekonomiskt bistånd i Bergsjön och Kortedala, deltog aktivt i projektet. Inför projektet träffade projektledningen socialtjänsternas enhetschefer och fick deras godkännande för deltagande. Cirka 15 handläggare involverades direkt i projektet via sina deltagare. Utöver detta hade projektet även kontakt med fyra samordnande personer i förvaltningarna utöver enhetscheferna.
- En styrgrupp bestående av övergripande samordningspersoner hos medfinansierarna träffades regelbundet hos Världens Centrum AB. Dessa personer spred information om NYA TAG inom sina respektive organisationer.

NYA TAG samverkade med de involverade på olika sätt:

- Deltagarna träffade vi i åtta grupper á 15 personer samt enskilt i coachande möten.
- Arbetsgivarna träffade vi vid uppföljningsmöten kring arbetsprövningen/ praktiken 1-3 gånger ute på arbetsplatsen samt bjöd in samtliga till seminarier inom systerprojektet Friska tag.
- Handläggare på Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Socialtjänsterna träffade vi 1-3 gånger per deltagare på flerpartssamtal och uppföljningsmöten. Vi bjöd in samtliga på erfarenhetsmöten kring projektet en gång i halvåret (totalt tre stycken) samt bjöd in dem till seminarier inom FRISKA TAG.
- Styrgruppen träffades en gång i kvartalet.
- Mellan de formella mötena hölls kontakten med alla ovanstående via telefon och mail.
- Vår externa utvärderare, Inblick ut AB, genomförde enkäter, telefonintervjuer, presentationer, gruppdiskussioner samt workshops med alla involverade, vilket gav alla en chans att reflektera kring det vi samarbetade kring.

Förslag till goda lösningar

I dialogen med alla inblandade arbetade Världens Centrum AB fram 10 ledord, som vi betraktar som lärdomar från projektet. Ledorden är ingenting revolutionerande, det är sanningar som våra samarbetspartners väl känner till. Men genom att dra ihop lärdomarna i 10 avgränsade områden sätter vi fokus på vad Världens Centrum AB ser som viktigt i vårt arbete, och vad vi har lärt oss tack vare projektet: hur samarbetet mellan olika partners (inklusive deltagaren och arbetsgivaren) kan bli ännu bättre till glädje för alla inblandade parter.

10 ledord från NYA TAG

1. *Människor är oförutsägbara*
 - Smärta/värk och dåligt språk behöver inte vara ett hinder för att hitta en anställning
 - Den som verkar ha de sämsta förutsättningarna i en grupp är ibland den som först hittar in på arbetsmarknaden.
2. *Lyckad rehabiliteringsprocess*
 - Rätt stöd – tillgängligt men tydligt, som låter individen ta sitt vuxna ansvar
 - Långsiktighet – att kunna se förbi alla korta beslutsdatum
 - Positiv inställning – till rehabiliteringen
 - Tiden, att skynda långsamt - det krävs ofta ett år för att nå stabilitet och därefter anställning på minst 50%
3. *Eget ansvar*
 - Deltagaren har, som alla vuxna individer, eget ansvar för sitt liv och sina val
 - Även icke-val är aktiva val
4. *Samverkan*
 - Handläggare är duktiga på samverkan. Speciellt mellan Arbetsförmedling och Försäkringskassan finns bra rutiner.
 - Samverkan är inte lika etablerat mellan Socialtjänster och Arbetsförmedling ännu, men lika viktigt.
 - Samarbetet mellan handläggare från aktuella myndigheter är viktig signal och påverkar rehabiliteringsprocessen positivt för individen.
5. *Bemötande av individen*
 - Att bli bekräftad som individ – de deltagare som får en individuell kontakt med sin handläggare på Arbetsförmedling eller Socialtjänsten gör märkbart större framsteg än de som aldrig träffar sina ordinarie handläggare.
 - Flerpartsavstämningar är viktiga – inte minst för deltagarens trygghet.
 - Det finns skillnad mellan hur olika kontor bemöter sina deltagare. Det finns även skillnad mellan avdelningarna inom kontoren.
6. *Kommunikation*
 - Samverkansparter bör bemöda sig att tala ett begripligt språk i kontakt med deltagaren. Fackspråk, myndighetsuttryck och invecklade termer bör undvikas. Detta gäller alla deltagare, oavsett om deltagaren är högutbildad och själv har myndighetsbakgrund.
7. *Korta puckar- på gott och ont*
 - Korta beslut på 3-4 månader är bra för att markera att myndigheten förväntar sig resultat av rehabiliteringsprocessen. Däremot är det viktigt att ta hand om deltagarens oro för framtiden så att han/hon kan fokusera på rätt saker.
8. *Det finns en plats för alla*
 - Social medvetenhet och en vilja att hjälpa en individ i rehabiliteringsprocessen har varit den största drivkraften hos arbetsgivaren att ta emot deltagare från NYA TAG.
 - Deltagaren är ofta stressad över sin ekonomiska situation och kan ibland visa stor rädsla för att bli "utnyttjad" i form av gratis arbetskraft.
 - Alla har en plats i samhället, där han/hon gör nytta och känner sig nöjd med det. Det gäller bara att hitta den, något som tar olika lång tid för olika individer.

9. Coachen...

- ... bör ha en obotligt positiv människosyn: den som verkar ha sämst förutsättningar löser med rätt stöd ibland först sin situation.
- ... inte låta sig dras med i en annan människas hopplöshet
- ... ha följande egenskaper: lyssnande, visa empati, sätta fokus på uppgiften, kunna motivera och ställa rätt krav, vara tydlig
- ... vara prestigelös inför sitt uppdrag och deltagaren - vid återvändsgränd är nya ögon, dvs byte av coach ibland nödvändigt

10. Utanförskapet har många ansikten:

- **Socialtjänstens deltagare:** Hindret behöver inte nödvändigtvis vara av sjukdomskaraktär. Det kan handla om ett struligt otryggt liv, en icke-acceptans för vem man är idag (i det här landet), andra idéer om hur man vill leva sitt liv jämfört med samhällsnormen, mm.
- **Deltagare inom Jobb- och Utvecklingsgarantin, Arbetsförmedlingen:** Långtidsarbetslösa karaktäriseras av hopplöshet. Det finns hos många ingen tro på att ett lönearbete är aktuellt för dem, att någon faktiskt vill anställa dem. Många har rättat sitt liv efter Arbetsförmedlingens beslut. Som en form av eget försvar ställer många orealistiska krav på ett lönearbete.
- **Deltagare i rehabiliteringsprocess:** Flera av dem har, trots oro och fysisk värk, en positiv förväntan kring vart processen skall leda dem och en beredskap för att hitta nya yrkesroller. Ängest och psykisk problematik är större hinder för rehabilitering än fysisk smärta.

Syfte och mål

Världens Centrum AB ställde upp följande syften och kvantitativa mål för NYA TAG:

Syften:

- Att genom aktiv matchning underlätta för projektets målgrupper att hitta ett lämpligt arbete som man klarar av både fysiskt och psykiskt.
- Att öka anställningsbarheten hos samtliga projektdeltagare
 - genom ökade insikter om sig själv i relation till arbetsmarknadens krav samt
 - genom aktuell arbetslivserfarenhet och färskare referenser.
- Att fördjupa kunskapsutbyte och samverkan mellan projektaktörer.
- Att i samarbete med FRISKA TAG (Programområde 1) skapa nätverk för arbetsgivare där man hjälps åt kring friskvård, rehabilitering och rekrytering.

Konkreta och mätbara mål:

Projektet ska löpa i 2 år perioden augusti 2008 – juni 2010. Under denna period ska 120 personer (60 kvinnor, 60 män) genomgå yrkesvägledning och arbetsprövning i projektet. Målsättningen är att:

- 48 personer ska ha fått arbete efter sin tid i projektet (40%)
- 10-12 personer fortsätter i utbildning (ca 10%)

Resterande personers anställningsbarhet ska ha ökat genom aktuell arbetslivserfarenhet och färskare referenser (uppskattat utfall). I några fall kommer det att konstateras att deltagaren är för dålig för att vara på arbetsmarknaden och att andra åtgärder behövs sättas in.

Kvantitativa resultat

123 personer rekryterades till projektet. Kvinnorna har varit överrepresenterade bland deltagarna: 83 deltagare (67,5%) har varit kvinnor och 40 deltagare (32,5%) har varit män. Könsfördelningen har inte följt ambitionen i projektet men motsvarar verkligheten, där forskning visar att två tredjedelar av alla sjukskrivna är kvinnor.

Det kvantitativa resultatredovisningen presenteras utifrån de kunskaper vi har idag. Världens Centrum AB och Inblickut AB har hjälpts åt att ringa till alla deltagare i juni månad 2010, men har inte kunnat nå alla. Av 123 deltagare har

- **42 personer (34%) fått någon form av avlönat arbete efter projektet,**
- **1 person (1%) har gått till en arbetsmarknadsutbildning efter projektets slut,**
- 28 personer (23%) har fortsatt på sina arbetsprövnings-/praktikplatser efter sin projekttid,
- 7 personer (6%) blev (fortsatt) sjukskrivna efter projektet,
- 43 personer (35%) blev fortsatt arbetssökande, varav 13 gick in i Jobb- och Utvecklingsgarantins Fas 3.

Av dem som kom i anställning har:

- 30 personer fått en längre anställning (3 månader eller mer) direkt i anslutning till projektet. Anställningsformen har varit prov-, projekt-, timanställning eller vikariat.
- 2 har fått anställning inom tre månader efter projektets avslut, båda är längre anställningar (en av dem i Thailand!).
- 2 har fått anställning inom sex månader efter projektet avslut. Båda är längre anställningar och är en effekt av projektet.
- 1 person har startat egen verksamhet i restaurangbranschen.
- 7 personer har fått kortare anställningar (1-3 månader), fem av dem som en följd av projektet. Anställningsformerna har varit sommar-, projekt- eller timanställning.
- Vi har en förhoppning att ytterligare deltagare via sina praktikplatser har kommit/ska komma i anställning under år 2010.

Totalt är det 35 personer (28%) av 123 som fått en längre anställning/startat eget utifrån den kunskap vi har idag. Räknar vi in även dem, som gått in i kortare anställningar, blir siffran 42 personer, vilket utgör drygt 34%.

Värt att notera är att hälften av dem som har fått erbjudande om en längre anställning, 15 av de 30, är män. Då utgjorde männen endast en tredjedel av alla projektdeltagare. Av de 7 personerna med kortare anställning var två män och fem kvinnor. En av kvinnorna har i dagarna fått erbjudande om fast anställning på sitt sommararbete och flyttar med hela sin familj till Öland.

Av de 42 deltagare, som har gått vidare till någon form av anställning, har

- 27 personer fått anställning via sina **praktikplatser** (64%)
- 10 personer (24%) via någon form av **kontakt**: 3 via sitt eget kontaktnät, 1 via Världens Centrum ABs kontaktnät, 4 har gått tillbaka till tidigare arbetsgivare, 1 har blivit uppringd av Arbetsförmedlingen och 1 har startat eget.
- 4 har fått arbete genom att söka via annons och 1 på att knacka dörr på uppdrag av Världens Centrum AB (12% via mer eller mindre **traditionella sökvägar**).

Som jämförelse fick 30% av dem, som fick anställning efter ESF-projektet Exit år 2006-2007 under högkonjunkturen, sina anställningar traditionellt via ansökningshandlingar. Att det endast handlar om fem av 42 inom NYA TAG tror vi beror delvis på lågkonjunkturen, delvis på att deltagarna i NYA TAG som individer var mycket skörare än deltagarna i Exit och inte hade någon tro på att deras meriter kunde föra dem till arbete.

Gällande resultatet kring utbildning: utöver den som startade på en arbetsmarknadsutbildning vet vi att två personer, som fick längre anställningar efter projektet, har efter cirka ett halvår påbörjat en ordinarie utbildning på gymnasienivå.

Ett resultat, som vi inte räknade med i början av projektet, men som har blivit en följd av lågkonjunkturen är att många har blivit längre på sina arbetsprövnings-/praktikplatser än vad vi räknade med från början. Sålunda fortsatte 28 personer på sina praktikplatser efter att ha avslutat projektet, vilket utgör 23% av projektdeltagarna.

Alla deltagare blev erbjuden minst en intervju inför en möjlig arbetsprövning/praktik, men trots detta kom inte 20 personer ut på arbetsprövning eller praktik. I fem fall mådde deltagaren för dåligt rent psykiskt. I åtta fall var deltagarens beteende undvikande eller rent av motarbetande. I sex fall tackade arbetsgivaren nej. Det betyder att 16% av deltagarna inte fick aktuell arbetslivserfarenhet och färsk referenser, varav 6% kan hänföras direkt till bristande motivation. I ett fall fanns det en överenskommelse med Arbetsförmedlingen att vederbörande inte skulle ut i praktik utan endast skulle söka arbete. Denne person hade redan en timanställning – vilket han har än idag – varför han inte räknas in i ovanstående statistik.

Kvalitativa resultat

De kvalitativa resultaten kan hänföras till NYA TAGs syftes-formuleringar. Vi hämtar materialet från Inblickut AB:s redovisning.

Deltagarna: I tabellen nedan presenteras vilka delmoment och lärdomar som deltagarna upplever är de viktigaste för att få ett arbete:

Delmoment i projektet	Betydelse för chanserna att få jobb Medelbetyg där 5 är max
Kunskaper om motivation och självförtroende	3,47
Kunskaper om hur man söker jobb, t ex skriva CV och ansökning	3,39
Kunskaper om hälsa och friskvård	3,26
Yrkesvägledningen	3,19
Studiebesöken	2,98
Kunskapen om arbetsmarknaden	2,95
Praktiken	2,74
Kunskapen om att starta eget	1,65

Inblickut AB skriver:

Värderingen av de olika delarnas betydelse för chansen att få jobb visade att kunskaper om motivation och självförtroende, om hur man söker jobb samt om hälsa och friskvård upplevdes som viktigast, följt av yrkesvägledningen. Studiebesöken, kunskapen om arbetsmarknaden samt praktiken värderades något lägre.

Det är intressant att deltagarna värderar praktiken jämförelsevis lågt, samtidigt som 64% av dem som fick arbete fick det just via sina praktikplatser och endast 12% fick anställning via traditionell arbetssökning.

Majoriteten av dem som besvarat enkäten från Inblickut AB (60 %) upplever att de mår bättre efter projektet än de gjorde före. För många handlar det om en radikal skillnad. Resultaten visar också att upplevd god hälsa är kopplad till sysselsättning. De, som efter projektet har arbete, uppger att de mår bra. Sextioåtta procent upplever att de efter projektet har en mer positiv syn på sig själva och det de är bra på. Femtioåtta procent uppger att de efter projektet ser mer positivt på sina chanser att få jobb. Dessa personer har under projektets gång blivit mer aktiva och tagit sitt ansvar för sin framtid. En positiv förändring av attityd och beteende har skett.

Samarbetspartners: Vad gäller utökat kunskapsutbyte och samverkan mellan projektaktörerna finns det naturligtvis de, som hänvisar till att man redan samverkar i större sammanhang än hos Världens Centrum AB. De som svarat på enkäten från

Inblickut AB menar dock att Nya tag bidragit till bättre dialog mellan berörda parter, vilket nedanstående citat visar:

"De erfarenhetsmöten som hålls då och då ger möjlighet till dialog och möte med företrädare för FK och Soc, detta finns annars ytterst lite möjlighet till."

"Det är bra med gemensamma möten av typen erfarenhetsmöten, där alla parter kan mötas på handläggarnivå. Kreativt, borde vi utveckla. Det är där något nytt kan uppstå. T.o.m bättre än styrgruppsmötena."

Arbetsgivare: En undersökning bland de arbetsgivare, som har tagit emot arbetsprövare och praktikanter från NYA TAG visar att de överlag är nöjda med kontakten med Världens Centrum AB. Det största värdet de ser i sitt deltagande är den sociala delen, att de har varit med och hjälpt en person vidare på dennes väg tillbaka till arbetslivet. Däremot har de inte deltagit på FRISKA TAGs seminarier i lika stor utsträckning som Världens Centrum AB hade hoppats.

Avvikelser

Den största avvikelsen inom NYA TAG skedde i september 2009. Ett ESF-projekt kan innebära att projektägaren ligger ute med pengar i 2-3 månader innan utläggerna återförs till projektägarens konto. Vid goda tider kan ett litet men välskött företag parera detta. Vid en finanskris med kraftig åtstramning i bankernas kreditgivning blir det dock svårare. Trots ett gott samarbete med ESF-kontoret i Göteborg, där kontaktpersonerna var mycket lyhörda för Världens Centrum ABs situation, kom företaget in i en allvarlig likviditetssituation våren 2009. För att inte en liknande situation skulle uppstå igen, beslutade Världens Centrum AB att minska omfattningen av NYA TAG från och med hösten 2009. Konsekvensen blev att istället för fyra grupper om 60 deltagare tog projektet in endast två ytterligare grupper om 30 deltagare. Detta innebar också arbetsbrist, och jobbcoacherna vid NYA TAG fick tyvärr gå. Projektledaren för NYA TAG tog över jobbcoachens arbetsuppgifter och projektledaren för FRISKA TAG höll i den inledande yrkesvägledningen för de resterande två grupperna. En sådan förändring går tyvärr varken deltagare eller samarbetspartners förbi, hur smidigt vi än försökte lösa vår nya situation. Ytterligare konsekvenser blev att starta-eget-coachingen inte längre kunde erbjudas.

Ytterligare en avvikelse, som vi inte kunde påverka, var svårigheten att hitta arbetsprövnings- och praktikplatser i den omfattning och med det tempo projektet egentligen krävde. I lågkonjunktursens spår, då arbetsgivare nyligen hade varit tvungna att säga upp medarbetare, var det känsligt att ta in människor på praktikpremiss. Den stressade situation många arbetsgivare upplevde var många gånger inte heller lämpligt för våra deltagare att ge sig in i.

På grund av arbetsbelastningen i projektet kunde inte heller arbetsgivarseminarier inom NYA TAG hållas, såsom det var planerat, utan systerprojektet FRISKA TAG tog över alla seminarie-erbjudanden till arbetsgivare.

Lärande

Lärandet utifrån uppställda syften och mål till det konkreta resultatet är vilken kraft en lågkonjunktur kan slå till med för människor utanför arbetsmarknaden. Vi måste rusta de människor vi coachar att tänka långsiktigt med en fast hand om den egna målsättningen och handlingsplanen. Individerna får inte låta sig styras av myndighetsbeslut. Endast de, som kan lösgöra sig från alla korta beslutsdatum, kommer att lösa sin situation och hitta tillbaka till arbetsmarknaden. Det var mycket tydligt att de flesta, som närmade sig Fas 3 i Jobb- och Utvecklingsgarantin, för länge sedan hade gett upp hoppet och bara gjorde det de blev tillsagda. Därmed presterade de heller inga resultat.

Arbetsätt

Världens Centrum AB arbetar efter en väletablerad metod, som går att anpassa efter de mest olika projekt och uppdrag. Metoden består av en inledande yrkesvägledning i grupp om 3-7 veckor med en efterföljande praktikperiod. Världens Centrum AB arbetar efter devisen att individen måste kartlägga och uppvärdera sina resurser, undersöka sin arbetsmarknad för att få en realistisk bild av hur verkligheten ser ut, och att Världens Centrum AB finns med i denna process i en individuell och långsiktig coachning och uppföljning.

Metodiken i NYA TAG innehöll följande komponenter:

Yrkesvägledning, 5 veckor i grupp om 15 deltagare

- **Motivation och självförtroende** (personlig utveckling)
- **Dagens arbetsmarknad** inkl yrkesvägledningstestet "Vägvisaren"
- **Söka jobb:** rekryteringsprocessen, ansökningshandlingar, anställningsintervjun
- **4-5 Individuella studiebesök** per deltagare hos arbetsgivare utifrån egna yrkestankar
- **Friskvård:** kropp och själ, mat och motion, stresshantering och avslappning
- **Mål och plan:** livssituation och livsmål, yrkesmål och planering

Varje deltagare fick en kurspärm vid starten av yrkesvägledningen. Kursmaterialet är föremål för ständig utveckling. NYA TAG var inget undantag för den regeln.

Varje deltagare hade under yrkesvägledningen även möjlighet till enskilda samtal i form av livscoachning eller jobbcoachning.

Arbetsprövning, 3 månader

Arbetsprövning på en vanlig arbetsplats framtagen just för den individen. Arbetsdagens omfattning låg på den nivå som deltagarens arbetskapacitet bedömdes vara, hel- eller deltid. Det fanns också möjlighet i denna del att fastställa deltagarens arbetskapacitet genom att starta en arbetsprövning i mindre omfattning och sedan utöka arbetstiden i den takt som ansågs vara lämpligt i samråd med deltagaren och ansvarig myndighet.

Världens Centrum AB höll kontinuerlig kontakt med både deltagare och arbetsgivare. Efter 3-4 veckor gjorde vi arbetsplatsbesök, liksom efter tre månader. Diskussion kring möjlig anställning på sikt togs alltid upp med arbetsgivaren efter en viss tid, men enskilt utan deltagarens närvaro.

Fortsatt arbetsprövning eller arbetspraktik, 3-5 månader

Deltagaren kunde efter de första tre månaderna fortsätta sin arbetsprövning hos den arbetsgivare han/hon var hos. I praktiken visade det sig att en deltagare, som behövde få sin arbetskapacitet utredd, i allmänhet behövde minst sex månader för detta.

Deltagaren hade också möjlighet att bryta arbetsprövningen/praktiken efter en tid och byta arbetsplats om alla inblandade parter såg det som nödvändigt eller som en möjlighet för deltagaren. Världens Centrum AB höll även nu kontinuerlig kontakt med både deltagare och arbetsgivare, och gjorde även arbetsplatsbesök. Om förutsättning fanns förde vi samtalet om möjlig anställning ytterligare ett steg framåt.

Intermomentum, 1 eftermiddag per vecka

Tiden före och efter en arbetsprövning bjöd vi in deltagaren att medverka i en söka-jobb-workshop en gång per vecka, för att stödja denne i sitt aktiva arbetssökande. Workshopen kunde ha olika utformningar, alltifrån gruppdiskussioner, enskilda coachingsamtal till skriververkstad där var och en skrev på sin egen cv eller ansökan. Tyvärr svälde denna aktivitet under hösten 2009 på grund av lågkonjunkturen och blev något svårhanterlig.

Starta eget-coachning, 5-6 tillfällen

Den mest kreativa och för Världens Centrum AB nyutvecklad metod var starta-eget-coachningen. Här handlade det om att fånga upp en person, som ännu inte var framme vid en konkret affärsidé men som såg eget företagande som en realistisk framtid. Coachen skulle hjälpa deltagaren att konkretisera sin idé och göra de första marknadsundersökningarna innan det var lämpligt för deltagaren att gå vidare hos Arbetsförmedling, Almi eller NFC.

Deltagande aktörer i projektet

NYA TAG hade, utöver Svenska ESF-Rådet, tre samarbetspartners och medfinansierare:

- **Arbetsförmedlingen, Arbetsmarknadsområdena Göteborg och Kransen.**
Inom detta var 8 arbetsförmedlingskontor aktiva: från norr och söderut Kungälv, Ale, Gamlestaden, Hisingen, City, Järntorget, Frölunda och Mölndal.
- **Försäkringskassan i Göteborg** med sina tre kontor LFC Hisingen Nordväst, LFC Söder Öster samt LFC Centrum Väster.
- **Göteborgs kommun** i form av enheterna Ekonomisk Bistånd inom Individ & Familjeomsorgen (Socialtjänsten) hos SDF Bergsjön och Kortedala.

Arbetsförmedlingen bidrog i projektet med 44 deltagare och cirka 3,2 miljoner kronor i medfinansiering i form av aktivitetsstöd till projektdeltagare (ungefär 1 miljon mer än budgeterat). Eftersom Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen arbetar tätt ihop inom Handlingsplanesamverkan så har Arbetsförmedlingen hanterat ytterligare 50 personer aktivt under projektiden. Dessutom har Arbetsförmedlingen i några fall även medverkat aktivt med Socialtjänstens deltagare.

Arbetsförmedlingen bidrog med två ledamöter vid styrgruppmötena. Arbetsförmedlingen Rehabilitering har stöttat projektet med expertis i flera ärenden i form av arbetsterapeut och arbetspsykolog. Arbetsförmedlingens handläggare har dessutom medverkat vid erfarenhetsmöten samt tagit del av FRISKA TAGs seminarier utöver flerpartsmötena med deltagare.

Försäkringskassan bidrog med 50 deltagare i projektet i tätt samarbete med Arbetsförmedlingen inom Handlingsplanesamverkan. Medfinansieringen var i form av rehab-, sjuk- eller aktivitetsersättning motsvarande summan 2 346 123 kronor (nästan 300 000 kronor mer än budgeterat). Försäkringskassan bidrog även med en aktiv ledamot i styrgruppen, och deras handläggare deltog i erfarenhetsmöten och vid FRISKA TAGs seminarier utöver flerpartsmötena med deltagare.

Göteborgs Stad SDF Bergsjön och SDF Kortedala bidrog tillsammans med 26 deltagare och med 1 391 149 kronor i medfinansiering i form av försörjningsstöd till deltagare (ungefär i nivå med budget). Varje stadsdel hade en ledamot i styrgruppen och socialsekreterarna deltog i projektets erfarenhetsmöten och på FRISKA TAGs seminarier utöver flerpartssamtalen med deltagare.

Utöver Världens Centrum AB har även MCommunication arbetat med deltagare i yrkesvägledningen, i livscoachning samt med starta-eget-coachning. MCommunication har aktivt deltagit i projektplaneringen samt i rekrytering av arbetsgivare både för deltagare i NYA TAG och som samverkande partners i systerprojektet FRISKA TAG. Dessutom har MCommunication ställt upp som mottagare av arbetsprövare.

Ytterligare en god samarbetspartner är Inblickut AB, vår externa utvärderare, som inte bara har utvärderat projektet utan på olika sätt bidragit till reflektioner och skapande av mervärde i projektet.

Styrgruppen bestod av representanter från medfinansiärerna med en strategisk inblick i sina respektive organisationer. De var:

- Lennart Kurlberg, vice arbetsmarknadsområdeschef Kransen, Arbetsförmedlingen
- Lars Öhlund, chef för Arbetsförmedlingen Rehabilitering
- Karin Lindfors, samordnare vid LFC Centrum Väster
- Marie Hansson, enhetschef vid Ekonomisk Bistånd, Individ- och Familjeomsorgen, SDF Kortedala
- Monica Fäldt, arbetsterapeut och samordnare vid Ekonomisk Bistånd, Individ- och Familjeomsorgen, SDF Bergsjön
- En öppen och konstant plats hade även Världens Centrum ABs kontaktperson och handläggare vid Svenska ESF-Rådet, Jan Heijus.

Styrgruppens uppgift var rådgivande samt att vara informationsbärare i den egna organisationen. Vid varje styrgruppsmöte beskrevs statusen och resultatet i projektet, framgångar och förbättringsmöjligheter. Representanterna beskrev förutsättningarna för sina organisationer och diskussioner hölls i olika frågor. Genom styrgruppen fick NYA TAG kunskaper som var till nytta för deltagaren, exempelvis hur Arbetsförmedlingens rehabiliteringspersonal kunde stödja projektets deltagare.

Projektgruppen, bestående av projektledare, kursledare och jobbcoach har tyvärr karaktäriserats av personalomsättning. Det har skett felrekrytering, arbetsbrist uppstod då NYA TAG halverades och personal har sökt sig vidare från sin projektanställning till mer fasta tjänster hos Arbetsförmedlingen och konkurrenter. Projektledaren har dock varit densamma under hela projektet, vilket ändå har garanterat projektets sammanhållning. De jobbcoacher som arbetat i projektet en längre tid har alla gjort ett gott arbete och haft ett stort engagemang.

Jämställdhetsintegrering

Projektgruppen på NYA TAG gick på Svenska ESF-Rådets utbildning inom jämställdhet den 12 november 2008, vilket gav ökade insikter om jämställdhetsarbete på den svenska arbetsmarknaden. Projektgrupperna hos Världens Centrum eftersträvar alltid balans mellan kvinnliga och manliga anställda, eftersom **1)** vi tror att samarbetsklimatet på arbetsplatsen är mer kreativt om de anställda uppvisar mångfald och **2)** det är viktigt att alla deltagare hos Världens Centrum AB kan identifiera sig med någon anställd. Följaktligen har projektgruppen den största delen av tiden bestått av en manlig och en kvinnlig medarbetare.

Vi rekryteringen av deltagare hade vi för avsikt att bilda könsmässigt jämna grupper till yrkesvägledningen. Motivation, språkförståelse och aktivitet var de vägledande kriterierna för intagning av deltagare. De personer, som presenterades för projektet från samarbetspartners, var till 70-75% kvinnor. Med de vägledande kriterierna för ögonen försökte vi få med så många män som möjligt i projektet, vilket i slutändan

blev 40 personer av 123 (32,5%). Endast i grupp 5 och 6 lyckades vi rekrytera könsmässigt jämna grupper.

Inom yrkesvägledningens arbetsmarknadsdel fanns jämställdhet med som diskussion. Diskussionsinslaget skedde något ojämnt i de olika grupperna. I samband med studiebesök och arbetsgivarkontakter gjorde arbetsmarknadsrådet och tidspressen jämställdhetsfrågan svårarbetad. Vi fick ta de chanser som erbjöds våra deltagare och mer arbeta på att matchningen blev rätt oavsett kön.

Vid redovisning av projektets resultat för styrgrupp och på erfarenhetsmöten har fördelningen mellan män och kvinnor alltid redovisats. Olika aspekter har kommit upp och diskuterats. Ett intressant exempel är redan redovisat: projektet bestod av 67,5% kvinnor och 32,5% män. Men av dem som har fått arbete i samband med projektet är 50% män. Yrken som varit aktuella för männen har varit lager, restaurangbiträde, "klassmorfar", vaktmästare, butiksbiträde (Hornbach), greenkeeper, socialarbetare, idrottsarbetare, biblioteksassistent. Flera av dessa yrken kan lika gärna ses som "kvinnliga". Kvinnorna har rekryterats till yrken som butiksbiträde, ekonomiassistent, innesäljare, jobbcoach, lagerarbetare, personlig assistent, rådgivare, städerska, vårdbiträde, administratör, projektledare, hemspråkstränare, personalman och djurskötare. Vad vi har kunnat se är det inte yrket i sig som gör det "kvinnligt" eller "manligt", utan snarare branschen eller produkten företaget/organisationen arbetar med.

Tillgänglighet för personer med funktionshinder

Världens Centrum AB anpassar sina lokaler och aktiviteter för att funktionshindrade ska kunna delta i projektet fullt ut. Våra lokaler finns på lättillgängliga platser med parkeringsplatser i närheten och nära till allmänna kommunikationsmedel. Hiss och toaletter är funktionsdugliga även för personer med funktionsnedsättningar.

Vi har inte haft några personer med grava funktionsnedsättningar i projektet. Däremot har vi haft många personer med svår smärtproblematik. Vi har försökt hjälpa dessa personer att kunna medverka och hålla koncentrationen uppe genom att de fritt har fått röra sig i rummet under pågående aktivitet. De har kunnat ligga på yogamattor, stå vid ståbord, välja bland de stolar vi har haft tillgängliga osv. Vi har också försökt vara lyhörda och anpassat aktiviteternas längd och antalet raster efter gruppens förmåga att hålla uppe koncentrationen och ta till sig information.

Arbetsförmedlingen Rehabilitering har varit delaktig i projektet. De har med sin specialkompetens hjälpt oss med konsultation samt vid behov hjälpt deltagaren anpassa sin arbetsplats på arbetsprövningen både fysiskt och psykiskt.

Kriterier för genomförande

Lärande miljöer

Världens Centrum AB erbjöd genom NYA TAG lärande miljöer för tre samarbetsgrupper, som vi ville involvera i projektets delar. Dessa var **deltagaren**, **arbetsgivaren** och **samverkanspartnern/medfinansiären**. En lärande miljö uppstår när personer från olika verkligheter och med olika bakgrunder möts och ett utbyte av erfarenheter och kunskaper sker. Det är i dialogen lärandet och förståelsen för varandra sker. Vi har främjat **deltagarens lärande miljö** genom att han/hon själv har fått leta efter svaren vilken väg han eller hon ska gå för att återkomma till arbetsmarknaden. Vi har stöttat deltagaren med coachning, yrkesvägledningstest, bokade studiebesök mm men målet och planen har deltagaren själv fått arbeta fram för att sedan redovisa för sina handläggare. Vi har erbjudit **arbetsgivaren ny kunskap** i mötet med deltagaren och dennes förutsättningar samt genom att erbjuda arbetsgivaren kunskapsinjektioner i form av seminarier. Vi har genom erfarenhetsmöten och semi-

narier skapat **lärande miljöer för våra samarbetspartners**, där de har kunnat utbyta erfarenheter över myndighetsgränser och fått ta del av de lärdomar Världens Centrum AB har gjort via NYA TAG.

Innovativ verksamhet

Arbetsmetoder i en engagerad verksamhet utvecklas ständigt för att möta de nya utmaningar arbetet kräver. Vi vill lyfta fram tre områden, som vi betraktar som innovativa grepp inom NYA TAG:

- **Den blandade målgruppen**

Världens Centrum AB påstod i inledningen att det finns flera grupper som är i behov av arbetslivsinriktad rehabilitering. Även personer bland redan frisk-skrivna, bland långtidsarbetslösa och bland dem som försörjs av försörjnings-stöd har liknande behov som personer med sjukersättning, där Försäkrings-kassan kan skönja en viss arbetskapacitet. Genom att blanda målgrupperna inom NYA TAG har åtskilliga lärdomar gjorts om den unika problematiken i respektive grupp samt om människors olika förutsättningar.

- **Kopplingen till FRISKA TAG**

NYA TAG handlade om att ta sig till ett friskare liv, FRISKA TAG handlade om att hålla sig kvar där. Genom FRISKA TAG förstärktes den möjlighetsoriente-ring som är något av en devis för Världens Centrum AB. Genom FRISKA TAG kunde vi också koppla till oss arbetsgivaren och påverka denne i sitt lärande på ett mer strukturerat sätt.

- **Starta-eget-coachningen**

Starta-eget-coachningen handlade om att fånga upp en persons funde-ringar kring eget företagande innan dennes idé var mogen. Den vaga idén skulle få näring så att det kunde bli ett alternativ och en möjlighet för delta-garen. Starta-eget-coachningen sker innan personen i fråga börjar söka egen information via NFC och Almi. Tyvärr kunde denna del inte utvecklas såsom det var tänkt inom projektet.

Samverkan

Samverkan mellan de olika aktörerna i projektet har varit mycket god. Nästan undantagslöst har våra samarbetspartners varit mycket lyhörda för NYA TAGs förutsättningar, möjligheter och situation vid olika tidpunkter. Vi har kunnat diskutera olika problemställningar och upplevelsen av att ha kunnat föra en öppen dialog är stark. NYA TAG har försökt på olika sätt skapa forum för samverkan och dialog, och våra samarbetspartners har i god omfattning varit aktiva vid dessa tillfällen.

Strategiskt påverkansarbete

Det strategiska påverkansarbetet har främst skett till och genom våra samarbets-partners och arbetsgivarkontakter.

- Styrgruppens medlemmar såg det som sin uppgift att informera om möjligheterna med projektet på hemmaplan samt att överföra information och kunskap om projektet till handläggare, chefer, ledningsgrupp etc. Att ge en samlad bild av projektet till de handläggare som arbetar med sökande och/eller projektdeltagare, upplevdes också som en viktig del.
- Erfarenhetsmötena kan också ses som tillfällen för strategiskt påverkansarbete, då projektledningen erbjöd ordinarie handläggare en direkt inblick i projektets arbete och bjöd in till diskussion kring metoder, upplägg, genomförande mm.
- Viss samverkan har skett med arbetsförmedlare och socialsekreterare kopplade till Samordningsförbunden. Samarbetet inom detta forum kan dock utvecklas, är vår erfarenhet. Den är inte alls lika etablerad som samarbetet i Handlingsplane-samverkan, vilket vi upplever gör den mindre effektiv. Detta nämner vi även i våra 10 ledord.

- Strategiskt påverkansarbete mot arbetsgivare gällande rehabilitering, friskvård och förebyggande arbete skedde i våra kontakter kring deltagare, med hjälp av vår externa utvärderare Inblickut AB samt i samarbete med vårt systerprojekt FRISKA TAG inom programområde 1.

Den största satsningen på strategisk påverkan skedde i samband med NYA och FRISKA TAGs avslutningsseminarium, dit vi bjöd in alla samverkanspartners, arbetsgivare och deltagare, som har varit delaktiga i projektet. Vi bjöd även in ledande personer hos våra samarbetspartners, personer med anknytning till näringslivets och fackföreningens organisationer samt 500 HR-personer i medelstora och stora företag i Göteborg.

Upplägget på slutseminariet bestod av

- Föreläsning av Johan Rosenqvist, personalchef vid Kalix Tele24. Företaget har utsetts till Sveriges friskaste företag två år i rad (2007-2008);
- Paneldiskussion med medlemsföretag i FRISKA TAG;
- Föreläsning av Babben Larsson kring hennes egna erfarenheter av att ha "gått in i väggen";
- Positiva och mycket personliga redogörelser från två av NYA TAGs deltagare;
- Erfarenhetsmöten i tre grupper: arbetsgivare, samverkanspartners samt deltagare (i form av återträff för de sistnämnda).

I samband med avslutningsseminariet presenterade även projekten NYA och FRISKA TAG sina sammanfattade lärdomar i form av 10 ledord.

Som ett sista grepp i det strategiska påverkansarbetet har Världens Centrum AB skapat en slutdokumentation med lättillgänglig text (en "populärrapport"), som skickas till alla som på något sätt har varit i kontakt med NYA och FRISKA TAG samt nyckelpersoner hos samverkanspartners, inom näringslivets organisationer, fackföreningar, politiker m fl.

Det finns naturligtvis mycket man skulle kunna göra i samband med strategiskt påverkansarbete: bearbeta nyckelpersoner, skapa ytterligare dialogforum med andra än de som är direkt involverade, vara del av andra organisationers konferenser, påverka journalister att beskriva projekten mm. Detta har dock inte varit möjligt med den arbetsbelastning som har funnits i projekten. Vi hoppas dock att de strategiska personer, som varit aktiva i projekten, bär med sig sina lärdomar och sprider dem ytterligare en tid i sitt dagliga arbete.

Extern utvärdering

Butterfly R&C fick uppdraget som extern utvärderare hos NYA TAG. Företaget har under projektets gång genomgått en utveckling, bytt företagsnamn först till Utblick HB och sedan till Inblickut AB. Kontaktpersonen har dock varit densamma hela vägen, och hon har följt projektets utveckling kontinuerligt och gjort ett gediget arbete i samband med det.

Aktiviteterna i den externa utvärderingen har varit:

- **Deltagaren:** Inledande enkät vid varje gruppstart samt uppföljande enkät och telefonintervjuer vid projektets avslutning i juni 2010;
- **Arbetsgivare:** Telefonintervjuer med arbetsgivare involverade i NYA TAG;
- **Samverkanspartners:** Medverkan vid erfarenhetsmöten samt enkät till handläggare hos samverkanspartners/medfinansierare;
- **Samverkanspartners:** Medverkan vid styrgruppsmöten samt telefonintervju med styrgruppens medlemmar;
- **Projektgruppen:** Djupintervju samt workshop för projektgruppen i NYA TAG.

Inblickut ABs arbete har inneburit ovärderlig information till projektledningen om hur alla involverade uppfattade projektet, hur vi låg till i vårt arbete, vilka funderingar och problembilder man såg från olika håll samt en möjlighet till reflektion kring vårt arbete.

Egenutvärdering

Världens Centrum AB har använt sig av följande metoder för egenutvärdering:

- Skriftlig och anonym utvärdering av yrkesvägledningskursen, som deltagare fyller i sista dagen på kursen. Dessa har sammanställts och redovisats både för styrgruppen och vid erfarenhetsmötena,
- Uppföljningsmöten och trepartssamtal tillsammans med deltagaren både hos dennes handläggare samt hos den arbetsgivare deltagaren gör sin arbetsprövning/praktik hos.
- Spontana utvärderingar i olika forum där vi ber de närvarande i en mening skriva ner sina upplevelser och tankar kring det som har presenterats.
- Direkta frågor och diskussioner kring förbättringsmöjligheter vid erfarenhets- och styrgruppsmöten.

Värdet av denna kontinuerliga uppföljning innebär att vi är medvetna om de funderingar de involverade bär på och har möjlighet till de förbättringar vi anser vara befogade. Egenutvärderingarna har hjälpt oss att hålla kursen för projektet samt har givit bra underlag för diskussioner i de olika forum NYA TAG har skapat.

Sammanfattande bedömning

NYA TAG har arbetat med en, för Världens Centrum AB, etablerad metod men med en blandad målgrupp och många samarbetspartners involverade. Värdet av projektet är de många lärdomarna det har skapat och det goda samarbetet vi har haft med medfinansierare, arbetsgivare och deltagare. Vi har lyckats involvera ett stort antal människor från olika delar av vårt samhälle och vi upplever att vi på olika sätt har lyckats bidra med lärande miljöer för alla involverade. Framför allt med hjälp av vår externa utvärderare Inblickut AB har alla inblandade även fått möjlighet att reflektera kring det man har upplevt i kontakterna med NYA TAG.

Den kvantitativa målsättningen har vi inte lyckats nå fullt ut. Istället för 49 personer i anställning (40% av 123) är det 42 personer som gick vidare i någon form av avlönat arbete efter projektet – då räknar vi även in de sju som fick kortare anställningar än 3 månader. Men ett stort antal personer fortsatte på sina arbetsprövningsplatser/ praktikplatser efter att deras projekttid tog slut (23%), vilket Arbetsförmedlingens styrgruppsrepresentant menade kunde vara ett resultat i sig vid en sådan djup lågkonjunktur, som det har varit de senaste två åren. Majoriteten av deltagarna har utvecklats positivt och upplever att deras chanser att få ett arbete har ökat. Vi har också en viss förväntan att ytterligare några personer ska uppnå anställning via sina praktikplatser under hösten 2010.

Det vi måste rusta de människor för, som vi arbetar med, är att se sitt liv och sin handlingsplan i ett långt perspektiv. "Var vill Du vara, vad vill Du göra om fem år?" är ingen irrelevant fråga ens för en långtidssjuk eller långtidsarbetslös. Projekt börjar och projekt slutar. Människor går vidare från sina arbeten, handläggare byts ut. Ersättnings- och bidrag är politiska, lagstadgade och tidsbegränsade. Konjunkturerna växlar. Så är det bara. Den, som har förmågan att ta emot hjälp och stöd, men som också är medveten om det tillfälliga i detta, den som använder oss som en "tuva" för att komma vidare, det är den personen som kommer att lyckas. Inget projekt, ingen handläggare har makten att lösa en persons alla problem på några månader. Men som ett inslag av rätt stöd vid rätt tillfälle kan det vara ovärderligt. Upplägget hos Världens Centrum AB är skapat för att introducera vikten av eget ansvar för dem, som deltar i det. Vi vill skapa förutsättningar för att individen ska se sig själv och sina möjligheter på ett nytt sätt.

En gammal arbetsgivare sa en gång: **"Gör något rätt om det är fel"**. Han visste hur rätt han hade.

Kontaktpersoner

För den som är intresserad av mer information och diskussion kring projektet NYA TAG är välkommen att kontakta projektledaren:

Katarina Péntek Fransson
Världens Centrum AB
Arvid Hedvalls backe 4
433 11 GÖTEBORG

Tfn 031-19 90 79, 0706-109 489
Mail: pentek@varldenscentrum.se
Hemsida: www.varldenscentrum.se